

nemlig den større Udgift. Der skal for det Første kjøbes en Giendom, men der vil det dog være at tage under Overveelse, om ikke en af Sorø Akademies Gaarde kan benyttes dertil. Der vil ogsaa blive større Udgifter ved Bygningernes Opførelse, da flere af Docenterne skulle have Bopæl sammesteds, og der skal bygges til alle Eleverne. Paa den anden Side maa det ogsaa erindres, at Bygningerne ved en saadan Giendom ville give Bolig idetmindste til een om ikke to Familier. Det vil maaskee ogsaa forøge det aarlige Tilskud, men det vil dog kun være for en Tid. Der er foreslaaet extraordinaire Lærere ansatte; disse extraordinaire Lærere, som skulle have Beskæftigelse paa andre Steder og derfor ikke behøve saa høj Løge, ville være affkaarne fra anden Beskæftigelse, og de maatte altsaa gageres bedre, men der kommer det an paa, om ikke ogsaa Lærerantallet overhovedet kan indskrænkes noget, da det væsentlig kun er enkelte Lærefag af Naturvidenskabernes, som det gjælder meest om at faae dyrket i et Landvæseninstitut. Men, om ogsaa Udgifterne skulle blive større, saa troer jeg dog, at man langt hellere maa gaae ind derpaa end paa denne feilagtige Plan, og jeg for min Part kan kun sige, at, dersom det ikke lykkes at faae den forlagt til Landet, bliver jeg nødt til at stemme mod Udkastet til Loven, hvor gjerne jeg ogsaa ønskede, at Danmark skulde have en Landbohøjskole.

Indenrigsministeren: Jeg skal ikke tillægge mig Sagkundskab til at bedømme, om det er rigtigst, at en Landbohøjskole lægges paa en stor Landeiendom, eller at man affsondrer Underviisningen i det praktiske Landbrug fra Meddelelsen af Underviisning i de for Landbruget nu nødvendige Videnskaber. Jeg skal imidlertid bemærke, at den ærede Rigsdagsmand feiler, naar han troede, at jeg havde tilkjendegivet Noget ved at nedsætte en Commission. Det var nemlig ikke mig, som har nedsat den; det var min Formand i Indenrigsministeriet, men jeg har naturligtviis ikke fundet Anledning til at ophæve den. Jeg har modtaget dens Arbejde, og jeg har ikke kunnet skjønne rettere, end at det, efter hvad jeg kunde see, fortjente megen Opmærksomhed. Jeg maa forøvrigt be-

mærke, at jeg netop var Medlem af en ældre Commission, der havde at gjøre Forslag om et stort Agerbrugs-Institut paa Sorø store Ladegaard, thi efterat Forsøget paa Mørup var mislykket, havde man i Christian den 8des Tid den Tanke at ville gaae med langt større Kræfter til en saadan Indretning. Man havde regnet paa, at Docenterne i Naturvidenskabernes ved Sorø skulde være Hjælpe lærere; der skulde desuden være mange Lærere og et stort Antal Elever paa selve Stedet; kort sagt, det skulde være en Indretning, der kunde staa ved Siden af de store tydske Agerbrugs-Anstalter, som i det forrige Aarhundrede og i Begyndelsen af dette erhvervede sig et vist Navn ved at opdrage Landmænd; men det er ganske vist, at Omkostningerne vare blevne ganske overordentlige, og ganske vist er det igjen, at Mænd, til hvem jeg har særdeles megen Tillid, hvad Landbrugforholdene angaaer, meget stærkt udtalte sig imod denne hele Combinering af Underviisningen i de Videnskaber, som ere nødvendige for Landmænd, med Underviisning i det egentlige Landbrug og Alt, hvad dertil hører, saasom Forsøgsmarken o. s. v.

Det er iøvrigt et tvetydigt Ord, den ærede Talebruger, naar han siger, at „Forbindelse med Universtiteterne“ er skadelig for Underviisningen i Landbrugforholdene. Han skal ikke sige: Underviisning ved Universtiteterne, men han skal sige: Underviisning i Naturvidenskabernes og i Mathematikk. Det er netop det Slags Underviisning, der her tales om; thi med Undtagelse af en enkelt Lærer, som jeg her kan abstrahere fra, skulle de andre Lærere undervise i de saakaldte Hjælpevidenskaber for Landmænd, i Botanik, og fremfor Alt i Chemie og saa fremdeles og i samme Retning i Veterinairvidenskaben — denne sidste har nemlig den Egenkab, at den, i sine forskjellige naturvidenskabelige Fag, ikke blot gaaer ud paa at virke for Dyrenes Helbredelse, men den gjør ogsaa særdeles Gavn med Hensyn til Huusdyravlen i det Hele og staaer saaledes i dobbelt Forbindelse med Landbruget. Jeg troer nu, at de fleste og meest ansæete af de Landmænd, der have udtalt sig herom, have meent, at alle disse Hjælpevidenskaber for Landmanden i vor Tid have naaet et saadant Omfang,